

Ole Chr. M Kvarme, Biskop em
Olleveien 2c, 1182 Oslo Tel: +47 91396927 Mail: ole@kvarme.net

Til Mellomkirkelig Råd MKR og Kirkeuka – noen refleksjoner

Mellomkirkelig råd skal på sitt kommende møte drøfte Kirkeuka for fred i Palestina og Israel. Etter mange år med denne uka, er det mitt håp at drøftingen vil bidra til større enhet i kirkelig engasjement for fred og forsoning i Israel og Palestina.

De siste årene har Kirkeuka markert en tydelig pro-palestinsk og særdeles Israel-kritisk profil. Fortellingene og bildene på dens hjemmeside har handlet om palestinske barn og unge, voksne og eldre, og har gjort at vi kan se dem for oss som våre medmennesker. Noe tilsvarende fra israelsk og jødisk side har derimot vært fraværende. Ordene som går igjen i beskrivelsen av Israel handler om okkupasjon, ulovlige bosettinger, diskriminering og brudd på menneskerettighetene. Et kritisk blikk på palestinske myndigheter og deres politikk har det vært vanskelig å oppdage.

Ved siste års kirkeuke ble det vist en utstilling i Bergen som fikk oppmerksomhet med sin omtale av daglige «korsfestelser» av palestinere. Det gav en umiddelbar assosiasjon til den kollektive anklagen mot det jødiske folk for korsfestelsen av Jesus, som «Kristus-mordere». Nå tok arrangørene i Bergen protestene til etterretning, men skaden var skjedd og satte spor i et år da bl.a. NRKs «Shaun på P3» hadde kritisert Israel med ord som hører hjemme i antisemittisk retorikk.

Denne ensidigheten har hatt og har fortsatt en trefoldig effekt. Den støter bort personer og grupper som er opptatt av solidaritet med Israel. Men den setter også på sidelinjen mange som ønsker å ivareta solidariteten med både palestinere og israelere, og bidrar til økt kontrovers i det kirkelige landskapet. Den har samtidig ført til et særdeles spent forhold mellom vår kirke og synagogen, og folk i DMT opplever fortsatt at israelere/jøder blir demonisert av ensidigheten i fremstillingen.

Fra MKRs side blir det stadig nevnt at rådet vil være talerør for de palestinske kristne. Det støtter jeg, og har selv forsøkt det gjennom mange år, senest med flere foredrag sist høst. Men betyr det at vi skal oppgi vår egen integritet og kritiske sans? Her går det på to elementer: For det første at vi umyndiggjør palestinerne når det kritiske blikk ene og alene rettes mot Israel og israelere. For det andre at vi med det overser den anti-jødiske og antisemittiske arven i den arabiske verden, i orientalske kirker så vel som blant palestinere.

Jeg nevner dette fordi vi med *vårt* søkelys på konflikten ofte glemmer hvem *vi selv* er i denne sammenheng. For 50 år siden var det i vårt land lite fokus på palestinerne og de palestinske kristne. Det har endret seg, og det er bra. Men vårt forhold til det jødiske folk, både her hjemme, i Europa og i deres fedres land, har en lengre historie, og sporene skremmer. Bidrag de senere år har kastet nytt lys over «det norske Holocaust» og anti-jødiske holdninger i samfunn og kirke også i tiårene etter krigen. Jeg fristes til å sitere Mesterens ord om å se splinten i sin brors øye, men ikke bjelken i eget.

Dette innebærer ikke at det ikke skal settes ord på urett, men utfordrer oss på hvordan vi ivaretar *våre* relasjoner til israelere og palestinere så vel som til våre jødiske landsmenn her hjemme. Som kirker og kristne organisasjoner må

vi være tilbakeholdne med å bli politikere i et landskap som er mer komplisert enn vi har oversikt over både politisk, aktuelt og historisk. Er ikke vår oppgave å gå bakenfor det politiske og fremme viljen til forsoning og fred?

Dersom Kirkeuka skal fortsette, tenker jeg det er nødvendig å utvide perspektivet. Solidaritet med de palestinske kristne er viktig, men jeg etterlyser vilje til å lytte til jødene både i vårt land og i Israel. Den svenske professor og biskop Krister Stendahl har satt spor med sine enkle teser om dialog, blant annet: å la den andre definere seg selv, og å lytte til den andres narrativ. Nå er Kirkeuka ikke et spesifikt dialog-initiativ, men skal gi rom for fortellinger fra området og være en bønneuke. Men er ikke viljen til å lytte til hverandre og andre desto viktigere når vi kommer frem for Gud med bønn om fred for både palestinere og israelere?

Jeg ser ikke for meg en kirkeuke som skal løse teologisk og politisk uenighet om konflikten i Midtøsten. Denne uenigheten må vi leve med, men kristen enhet går dypere. Blant israelere og palestinere finnes det også personer og grupper med positive tiltak på tvers, men som så langt har fått lite oppmerksomhet. Bidrag fra slike røster vil kunne revitalisere Kirkeuka og gi glimt av håp. Så langt har fokus vært på kristne i de palestinske territoriene, med få innspill fra palestinske kristne og messianske jøder i Israel. Dersom det skal være en solidaritetsuke med kristne søsken i området, spør også flere hvorfor en ikke har med omlandet i Midtøsten med den prekære situasjonen for våre kristne søsken der?

Dette er spørsmål som nå bør drøftes. MKR er en hovedaktør i markeringen av Kirkeuka og ser også på seg selv som en brobygger i vår norske sammenheng. Jeg tenker det er tid for et initiativ som MKR kan ta sammen med Norges Kristne Råd, eventuelt utfordre NKR til å ta det: til drøfting med aktuelle organisasjoner med tanke på en fornyet «*Kirkeuke for fred og forsoning i Israel og Palestina*». Om det kan utvikles en ny profil, og om de andre vil være med, gjenstår naturligvis å se. Uansett vil det være et signal om at MKR tar på alvor sitt eget ønske om å være brobygger.

Nå ser jeg med forventning frem til å lese neste protokoll fra MKR og samtidig til utvalgsarbeidet som Bispemøtet og MKR har satt i gang, om vår kirkes forhold til jøder og jødedom. Jeg ønsker dere lykke til med drøftingen, forhåpentligvis med initiativ til en bedre vei fremover for Kirkeuka.

Oslo 13 januar 2022
Ole Chr M Kvarme